

Yttrande från Kyrkorådet i Australien och Styrelsen för Svenska kyrkan Australien

Kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandets rekommendation (2025-08-25) till Kyrkostyrelsen om försäljning av fastigheten i Melbourne Toorak House.

Kyrkorådet i Australien, samt styrelsen för Svenska kyrkan Australien har mottagit protokoll från möte per den 2025-08-25 där Kyrkostyrelsen rekommenderas att fatta beslut att inriktningen för fastigheten i Melbourne är försäljning och anskaffning av nya lokaler. Vid en avveckling av fastigheten kommer församlingen behöva hjälp med att anskaffa nya lokaler om det inte går att finna en ekumenisk samverkan. Det kan även finnas behov av stöd avseende anskaffande av personalbostäder. Det är Rådets uppfattning att hela processen med avveckling och nyanskaffning behöver ske med god framförhållning, i nära samspel och tät dialog mellan kyrkokansliet i Uppsala och församlingen, Svenska kyrkan Australien.

Till vår förvåning verkar denna rekommendation helt bortse från de fakta som församlingen lagt fram, under en längre period och i flera olika forum, avseende fastigheten Toorak House i Melbourne.

Kyrkorådet och styrelsen ställer sig frågande till i vilken grad Kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet har haft möjlighet till att ge ett fullvärdigt råd då underlaget, utöver församlingens yttrande, är relativt undernärt: till exempel har ingen utredare besökt församlingen och dess fastighet. Församlingen vill särskilt peka på att mot bakgrund av den fylliga beskrivning av olika utfallsrum som församlingen lämnat på kort och lång sikt utgör försäljning endast ett av flera. Rekommendationen torde därför motiveras med något fler utvecklande perspektiv för att spegla den komplexitet som frågan innehåller. Kyrkorådet och styrelsen för Svenska kyrkan i Australien ser detta som ett tecken på brister i beredningsprocessen och vill understryka att ett "klipp och klistra" svar torde utgöra en undermålig grund för beslut - ett beslut som har förödande konsekvenser för församlingens framtid.

I rekommendationen anges behov av stöd för att anskaffa nya lokaler. Församlingen noterar att det inte finns några seriösa beräkningar av kostnaderna för återetablering av församlingen, detta trots att dessa finns i underlaget som församlingen delgivit i sitt yttrande. Även om man beräknar att församlingen, i och med en försäljning, skulle tappa tre fjärdedelar av sin verksamhet och medlemmar medför återetableringen mycket höga kostnader som inte återspeglas i rekommendationen. Församlingen efterfrågar därför en seriös beräkning av den ekonomiska insats (avseende både tid/ arbetsinsats samt ekonomisk kostnad) som behövs för denna återetablering om Kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet har en annan uppskattning än de försiktiga 30-40 miljoner australiska dollar som församlingen gjort lokalt.

Utöver de kostnader som en återetablering av verksamheten i nya lokaler i Melbourne medför, framstår uppfattningen om de kostnader och eventuella vinster samt den tidsutdräkt som en försäljning av fastigheten kan komma att kräva som något optimistisk. Med tanke på hur komplicerad och kostsam en

försäljning och införskaffandet av nya lokaler skulle vara, är risken stor att förväntningar på vad den ekonomiska vinsten blir, i slutändan, är orealistisk. Inget av detta omnämns i rekommendationen till inriktning. Avseende försäljningen av fastigheten vill vi peka särskilt på följande:

Både huset och vissa träd i trädgården är kulturminnesmärkta både på lokal- och delstats-nivå. Toorak House är Victorias första regeringsbyggnad. Huset är det enda större hus som finns kvar från tiden innan guldrushen på 1850-talet (Melbourne grundades 1835). Betydelsen för det omgivande samhället och dess historiska betydelse kan därmed inte underskattas och en försäljning kommer inte att gå obemärkt förbi. Vår bedömning är att en försäljning kommer att väcka reaktioner och en diskussion om vem som kommer tillåtas köpa det kommer att startas. Guvernören (statschef i delstaten Victoria) har ett starkt intresse i byggnaden. Som församling har vi ett åtagande att verka i vårt närsamhälle och en stor del i detta är att tillgängliggöra Victorias medborgare deras historiska byggnader.

Värderingen av fastigheten från år 2023 ter sig något märklig och församlingen frågar sig vad denna värdering egentligen baseras på. Det ter sig orimligt att den är gjord av en värderingsman med kompetens inom k-märkta fastigheter i Victoria.

Även om en försäljning kan generera en vinst kommer stora delar av den att tas i anspråk av avgifter, skatter och andra kostnader eftersom reglerna runt försäljning av k-märkta hus är mycket reglerad i Australien. För oss är det helt oklart hur Kyrkostyrelsen ska hantera att sälja en fastighet för att sedan anskaffa en ersättningslokal när den ekonomiska skillnaden framstår som så illa underbyggd avseende vilken den reella skillnaden är. Församlingen saknar en faktabaserad genomgång och beräkning av dessa delar.

Det är djupt motsägelsefullt och olyckligt för en församling, med god ekonomi, som är tätt inlemmad med det omgivande samhället, som har en geografisk plats som epicentrum för hela församlingslivet i Australien sedan 1956 och den betydelse det har för flera generationer av församlingsmedlemmar att oförankrade och otydliga ekonomiska beräkningar ska omkullkasta en levande och växande församling.

Avslutningsvis vill vi be Kyrkostyrelsen, mot bakgrund av det som beskrivs ovan såväl som i tidigare yttrande, besluta att församlingen ska stanna i Toorak House.

Kyrkorådet och styrelsen för Svenska kyrkan Australien LTD
Swedish Church Australia LTD